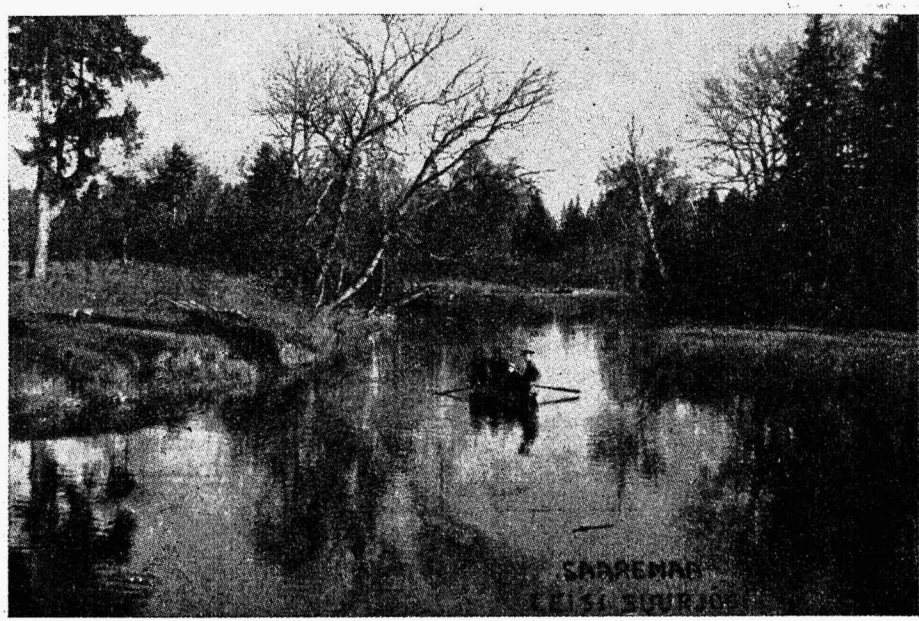

TÕUSEV NOORUS

NR. 11 * 1937 * NOVEMBER

Printimiseks
Kõrvaldruki
Kõrvaldruki

Sügispilt Saaremaalt.

VÄLJAANDJA
PÖLLUTÖÖKODA

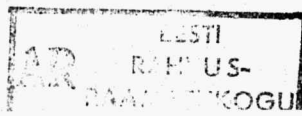
Soovitate karjapidajatele

KÕRGEVAARTUSLIKKE TAANI „F M“ JA
ROOTSI „ALFA“

piimaveokanne
piimakurne
lüpsikuid
kurnavatti
talupiimajahutajad
„TURNUS“, „ALFA“ JNE.

MÜÜK MINIMAALSETE VAHETALI-
TUSKULUDEGA PIIMAÜHINGUTE
KAUDU, KUS VÕIB TUTVUDA
MEIE HINNAKIRJADEGA.

P.K. „VÕIEKSPORT“

Eeskujud.

„Kui ma inimeste ja inglite keeltega räägiksin, aga mul ei oleks armastust, siis oleksin mina vask, mis kumiseb, ja kelluke, mis heliseb.“

1. Kor. 13, 1.

Oleme kaugel usust, et inimene sünnib valge paberilehena ja et ümbrus selle sajabrotsendiliselt täis kirjutab. Ometi tuleb lugeda väga tähtsaks teguriks inimese elus ümbruskonda, miljööd, eeskujusid.

Eeskujud võivad olla väga erinevad: kas vastavale ajajärgule mõni iseloomustav idee, ümbruskond tervikuna või — ja seda sagedamini — üksikisik. Kui loeme üksikõik millise suurmehe biograafiat, siis leiame sealt ikka mõne isiku, kes on mõjutanud suurvaimu nii või teisiti. Kord on eeskujude annud vaid tõe teatavas suunas arenemiseks, teinekord on eeskujude tõmmanud kaasa pikema ajajärgu kestel.

Kui vaatleme meie esimesi haritlasi, siis on väga iseloomustav nende elukutse. Need on enamasti koolmeistrid ja kirikuõpetajad. Hiljem lisandus neile arste ja õigusteadlasi. Loomaarstid, agronoomid, insenerid on hoopis hilisema ajajärgu saavutus.

Miks just kooli- ja kirikuõpetajad moodustavad meie haritlaste pioneerkonna?

Siin on tegemist eeskujudega ja rahva tookordse mentaliteediga, mis seadis ideaaliks — saada „saksaks“, saada

„puhtamale“ tööle. Koolmeister oli „saks“ ja veel rohkem kirikuõpetaja. Ja nii kooli- kui ka kirikuõpetajateks saada tahtes olid talulapsele elavad eeskujud silmade ees. Hardusega vaatas külalaps kirikuõpetaja poole ega julgenud isegi hästi unistada selleks saamisest. Vaid unes vahest julges.

See salaja omaksvõetud iha sai kütet ümbruskonna — talurahva — meeleolust ja nii liginetigi sellele samm-sammult.

Veel praegugi kajastavad seda tookordset mentaliteeti üksikud vanemad talumehed-isad, kes ise ei ole põrmugi usuinimesed, kuid sunnivad poegi õppima kirikuõpetajaiks.

Meie rahvas ei ole veel küps tõsiseks maa-armastuseks. Paremal juhul vahest ainult sallitakse maad, ei või aga veel rääkida sügavast austusest maatöö ja maa vastu. Seepärast leidubki meie isade seas vähe neid, kes tahavad teha oma lastest põllumehi. Eriti haritud põllumehi. Ja millist rõõmu pakubki neile adra taga sammuv poeg, võrreldes kantslis kõneleva õpetajaga! Ühele on suunatud kogu kihelkonna pilgud, ja teisele — mitte alati isegi naabrite omad.

Nii näeme, et pole kerge ütelda kaasnootritele: jäägem tallu!

Pole eeskujusid, pole rahvas vastavat meelsust.

Troosti aga on. Nii üks kui teine on tekkimas. Rahva meelsuses on sündimas murrang — põllumehi kui härrasseisuse kasuks.

Mitte ajalehtede juhtkirjad, mitte kõned tribüünilt ega statistilised arvud pole siin kuigipalju teinud, vaid elavad inimesed. Suure teene on siin osutanud põllumajanduslikud kutsekoolid ja teised põllumajanduslikud asutused ja isikud.

Hinnatavat osa etendavad siin ka maanooringid. Nii maa-positiivset õhkkonda kui see on meie maanoorte ajakirjas, ei ole meil varem nähtud. Ja see peab kaasa tõmbama leigeid ja külmigi. Seda enam, et see õhkkond ei valitse ainult ajakirja paberil, vaid et see valitseb üle maa sadades ringides ja tuhandetes noortes. Just siit on tulemas algus meeleolu muutmiseks põllumeheisuse kasuks.

Ja meile on sirgumas ka konkreetseid eeskujusid. Põllutöökoolide õpetajad, haritud põllumehed, konsulendid — see agronoomilise ala kaader on saanud põllumeestele lähedaseks ja võitnud usalduse. See agronoomiline haritlaskond on muutumas maanoortele eeskujuks, kust ammutada usku maasse ja põllumehe-kutsesse.

Eesti talulapsed on ajaloo jooksul lakkamatu visadusega püüdnud ülespoole. Neid on tiivustanud võõrad eeskujud saama samavärseiks. Nüüd on meil olemas omast rahvast võrsunud, omast talutaredest sirgunud ja maa-armastusest immutatud eeskujud. Meil on mitu korda kergem pöörduda maa poole, selle suure jõu poole, mis ikka on annud usku ja kütet meie rahvale ajaloo kestel.

Iga maalt võrsuva noore maailma-vaate põhielemendiks olgu tõsine armastus maarahva ja maatöö vastu ja vankumatu usk maa õitsengusse, mis tiivustagu teda edaspidise elukutse valikul.

K. Liidak kirjutab oma raamatus „Kas tunnend maad“, milline raamat võiks kujuneda igale maanoorele piiblik: „Maa on kandja, andja, ning Jumala loodus on õnnistaja — kui põllumees on maale hingeline sõber ja mõistab maad, kui ta tajub, et maa sunduse omaksvõtmine ongi põllumehe tõeline vabadus, s. o. kui ta tunneb, et maa tahe ja põllumehe terve tahe on üks ja sama.“
Agr. A. Mark.

Kodu.

*Kui vaatlen kumavat päikeseteed,
siis meenub mull' kodune maja.
Taga koplite kohavad sügisveed
üle tutvate teederaja.*

*Siin majaharjal küll tuulte jalg
on tantsisklend mitugi tiiru.
Ning muredest tuhmunud on isa palg —
see talunud aastate kiiru.*

*Toas akna all endiselt hüpiknukk
on uhke kui aastate eest.
Seal jalata sõdur ja katkine kukk...
Need kallid mu mälestuskees.*

*Ning ahjupaistel veel emahuul;
ta juustes on tublisti halle.
Ta palub saatust, et tõmbetuul
ei pilluks ta lapsi kui palle.*

*Ning nurmil lainetab viljapea.
Päike küpseks on suudelnud teri.
Siin olla on ääretult, ääretult hea,
nü tuksatleb südameveri.*

*Ja lauda katusel pääsupaar
uut laulu alustab üha.
Siin olen rikas kui jumalatar —
kõik, kõik on mulle siin püha.*

Ella Rahumäe.

Niinesaare Andres.

Vana Niinesaare peremees Andres nokitseb reha all puutüki kallal, millest ta mõtleb reha teha. Aga millegi kiuste ei taha töö ta käes täna edeneda. Rehapea kipub jääma keskelt liiga peeneks, otsad teravaks. Miski teeb vana-peremehe hajameelseks. Käed jäävad nagu iseenesest seisma.

Andresel tuleb meele ta noorus ja töö siin Niinesaarel. Läbi udu tõusevad ta ette pildid minevikust ja saavad selgeks, nagu oleks kõik olnud alles täna. Nagu ei oleks märganudki, et nõnda palju aega on möödunud. Ei neljakümne aasta eest olnud siin veel lokkavaid viljavälju, vaid sügav laas mühises oma salapärasest lugu. Niinejärv oma madalate kallastega oli nagu nõiajärv. Räägitakse, et seal olnud kunagi loss ja selle omanik väga julm ning tige valitseja. Kord käskinud ta ühe oma orja päris tühise süü pärast talvaga keskelt lõhki ajada. Ori seotud paku külge ja siis hakanud julm käsilane orja talvaga lõhki ajama. Valudes neednud ori kurja isanda ära ja palunud tema hukkumist. Loss kadunudki maa alla, nagu tina tuhka. Nüüd hiliskevadistel täiskuuõödel kuulatakse vahel veel orja hädakaabeid ja mürinatki, mis aga kaduvat kukelaulu ajal.

Ka see lugu tuli Andresel täna meele. Edasi suundub mõte omaenda elupiltide juure. Siis jah tuli tema, Andres, ühel kevadhommikul metsa, kirves käes ja hakkas siia rajama uut eluaset. Oli siis noorust ja jõudu, aina rõõm oli tööd teha. Raske tööga on siia rajatud põlud, mis nüüd suvel ja sügisel lokkavad. Andres vaatleb oma elutööd. Talle tundub, nagu oleks ta võitnud kuningriigi.

Siis, kui oli juba põldu ja maja metsa ääres, võis Andres mõtelda oma elujärje parandamisele.

Ühel hilissügisel, kui teed olid põhjatud, tõi Andres endale eluseltsiliseks Jaagu Miina Altmalt. Miinaga siis trügiti üleskoos. Suur töö võttis tervise Andreselt kui ka Miinalt, kes nüüd juba 7 aastat puhkab Kärmu kalmul.

Kolm poega ja kaks tüdart on nad jõudnud üles kasvatada. Kuid lastest ei saanud Andrese elutöö jätkajat. Need igatsesid kõrget haridust ja peent olemist. Alfredi ja Leida katsus Andres ülikooli panna, eks nad varsti vist juba lõpetagi. Jaan on linnas vabriku meister. Alma juba abielus, ainult August jäi koju isale abiks. Eks tulnud tihtigi laste koolitamiseks suu kõrvalt leivapalukest näpistada, aga läbi on saadud.

Mis nüüd viga tööd teha, kui olemas masinad ja uued põllutööriistad, heinamaad siledad ja hein kui rukis!

„Aga miks siis lapsed ei pea lugu maaelust?“ arutab Andres endamisi. Vististi oli ta isegi selles süüdi. Kas ei olnud just tema see, kes oli aastate eest laitnud maatööd raskeks ja soovitanud lastel otsida kergemat tööd. Siis ei teadnud Andres veel, et tema eluea töö vanusepäevil nii rikkalikult tasutakse, et vesised sood ja heinamaad kord võivad saada tänuväärt kultuurmaaks.

Nüüd oli Andresel viimseks lohutuseks veel noorim poeg August. Sellel näis olevat usku maa õnnistusse, temast lootis Andres oma elutöö jätkajat.

Ja sammudes toa poole, sosistab Andres: „Õnnistagu Looja selle talu tulevikku!“

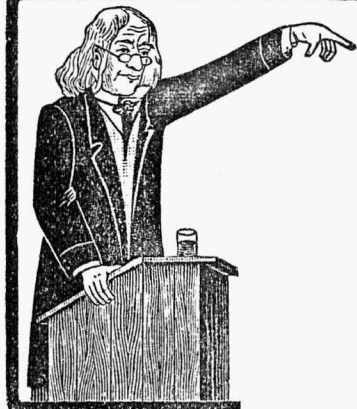
Sügisene mets.

*Sügisene mets mul armas,
armas vaiksese lihtsuses.
Justkui ebamaine rahu,
kui tad sügis süleles.*

*Männiroheluse kaisus
kase kuldsed kiharad.
Tärkab mõte: metsa põues
nägematud õnnemaad.*

*Tunnen tõusvat soovi sellest
elada ta embuses,
et saaks metsakurus rahu,
rahu sügismarudes.*

Art. Mürsepp.

Isokrates

A. Krahe

vana-kreeka kõnekooli rajaja.

Ei ole kõnekunst ühelgi ajastal tegelikus elus leidnud suuremat lugupidamist ja kõnelejad pälvinud laialdasemat publiku austust kui see oli V ja VI sajandil enne Kristuse sündimist Vana-Kreekas, eriti Ateenas. Kuid mitte ainult mõnes üksikus antiikaja riigis ega maal ei omistatud erilist tähelepanu retoorika arendamisele, vaid kogu antiikmaailm oli innukalt sukeldunud oraatorite austamisse, ja väga sagedased olid pidulikud sündmused, mil võidukaile oraatoreile pandi pähe loorberpärjad. Siis olid ajad, kus kõnemees oli rahvus-sangar ja suur riigimees.

Ateenas tegi riigielu juhtimise ja korraldamise alal otsuseid enamasti rahvakoosolek. See võimaldas oraatorite võrsumist, kes oma kõneosavusega sageli suutsid rahvast mõjutada. Eks arendanud väga suurel määral kõnekunsti seegi asjaolu, et igal kodanikul lubati siis rahvakoosolekul avalikult kõnelda. Kuna koosolekuil esinesid kuulsad oraatorid, kes kõnelesid teatud küsimuse poolt ja vastu, siis pakkus see algajatele retoorika-õppijale mitmesuguseid praktilisi juhiseid ja äratusi. On ju kõigile arusaadav, et kuulus kõneleja võib võrsuda ainult läbi raskete tuleproovide: võistluste ja praktiliste kogemuste.

Ei saa praegusaja kõnemehed uhkeldada sellise kõnestiiliga ja kõneosavusega, kui seda võivad need 10 atika oraatorit, keda loetakse vanakreeka kunsti, kirjanduse ja teaduse suurmeeste hulka.

Need on: Demosthenes, Isokrates, Hyperides, Lycurgus, Lysias, Aeschines, Isäos, Antiphon, Dinarchus, Andocides.

Ateenas oli kombeks, et sõjas isamaa eest langenud sõduri maised jäänused pandi rahvale vaatamiseks avalikult välja ja korraldati eriline austuskoosolek, kus valitsuse poolt selleks nimetatud oraator esines kõnega. Peloponnesose sõja ajal oli selliseks kõnelejaks Perikles, Chäronea lahingu järele Demosthenes ja laamia sõdade ajal Hyperides.

Isokrates saavutas väga suure kuulsuse kõnekunsti-õpetajana ja tema retoorikakoolis õppisid isegi paljud välismaalased.

Isokrates sündis 436. a. e. Kr. Ateenas. Ta sai oma aja kohta väga hea hariduse, õppides kõnekunsti Gorgiase, Tisiase, Prodikuse, Protogorase ja Sokratese juures, ammutades stiilivõtteid Plato, Demosthenese ja Cicero töist.

Ta isal oli muusikariistade vabrik. Peloponnesose sõja ajal kaotas Isokratese isa oma varanduse ja seepärast elatas Isokrates end kohtukõnede valmistamisest kaebajatele ja kaebaluseile (oli logograaf). Kuna Isokratesel oli nõrk tervis ja nõrk hää, siis oli tal raske oraatorina võistelda teiste kuulsustega. Seepärast ta pühendas end peamiselt kõnekunsti õpetamisele, asutades retoorikakooli esialgu Chioses ja viies selle hiljem üle Ateenasse. Teda võib pidada kuulsamaks antiikaja kõnekunsti-õpetajaks. Tal on olnud üle 100 õpilase, kellest igaüks tasunud temale õppemaksu 1000 drahmi (drahm = 24½ tsariaegset vene kop.). Õpilased viihisid ta juures 3–4 aastat.

Tal oli lähedasi sidemeid riigivalitsejatega, kes pöördusid tema poole nõuküsimustega. Isokrates valmistanud nende jaoks ka kõnesid.

Isokrates omas õilsa iseloomu. Ta põhimõte oli, et kes soovib saada heaks kõnelejaks, peab tegutsema õilsate ja tublide mõtetega. Iseäranis palju omistas Isokrates kõnetehnikas tähelepanu kõne stiilile ja väljenduse täiuslikkusele, elavale ja hoogsale ettekandele. Ta elustas oma kõnes peamiselt kreeka ja ladina luules tarvitatud hiatust (lõpptäishääliku ja järgneva sõna algtäishääliku kõrvutsattumine, nagu lauses: tule enne ette!). Ühtlasi tarvitas ta väljenduste teadlikku teisendamist ja ühemõttelisi sõnu (sünonüüme). Ta kõned ja kirjutused hõõgusid julgust, vaimustust ja tagasihoidlikku pilgetki. Isokratese imeteldav, meisterlik proosastiil viis atika keele väljendusrikkuse haripunktile. Isokratese kõnekunsti juhiseid kasutasid niihästi tema sõbrad kui ka vaenlased.

386. a. e. Kr. varisesid Ateena ja Sparta koostöö plaanid kokku, sest et Sparta plaanitses liitu kaubanduslikult tugeva Pärsiaga. Kui Pärsia väed vallutasid Theba ja hakkasid tarvitama vägivalda, siis kirjutas Isokrates 380 a. e. Kr. s. oma meistertöö — „Panegyrikus“, milles ta mõistab hukka kreeka riikidevahelised sisetülid ja kutsub kõiki pärslaste kui barbaaride vastu ühiselt võitlema. Ta ülistab Ühis-Kreeka ideaali, mille teostamiseks kaasaaitamise võttis oma eluülesandeks (panhellenism).

Kui Makedoonia Philipp vallutas vähehaaval Ateena rannikumaid, siis pidas Isokrates 355. a. kuulsa rahukõne. Ta eelistas pigemini olla makedoonlaste kui pärslaste meelevalda all. Ta

kirjutas isegi raamatu „Philippus“, milles ta paneb Makedoonia kuningale südamele, et see teostaks Pärsia sõjakäigu.

Isokrates suri 338. a. e. Kr.

On kahju, et kuulsate atika oraatorite kõnesid on meie ajani vähe säilinud ja et paljud neistki, mis on meie ajani püsinud, koosnevad tihti vaid üksikuist katkendeist

Et saada vana-kreeka V ja VI sajandi e. Kr. kõnelejaist selgemat pilti, olgu siinkohal tõlkes esitatud paar väljavõtet tervena säilinud Isokratese „Panegyrikusest“. Isokrates põhjendab Ateena ülevõimu õigust Ühis-Kreeka (panhellenistlikus printsipiis) loomise püüetes ja kirjutab siis:

„Kuid milleks peaksin mina pikemalt jututama võitlusemõlust, kisast ja hüüdeist, mis esineb kõigi merelahingute pulul? Mis on aga tolle võitluse olulisem osa, õigustab ülevõimu ja sobib eelõelduga — sellest kõnelda on minu ülesanne. Sest nii väga tähtis oli meie linn (Ateena) siis, kui ta ei olnud veel õnnetusest riivatud, et ta elanikest laastatud olukorrast hoolimata pani võitluseks Kreekamaa eest välja rohkem laevu, kui kõik need, kes võtsid osa merelahingust, ja keegi ei mõtle meie vastu nii vaenulikult, et ta ei mõõnaks, et me selle merelahingu läbi selles sõjas võitsime ja et see teene on meie linna pärast. Kui nüüd peaks barbaaride vastu ette võetama sõjaretk, kes peaks siis omama ülevõimu (hegemoonia)? Kas mitte need, kes eelmistes sõdades saavutasid suurima kuulsuse, panid enda isiku hädaohutusse ja omandasid ühistes võitlustes esimese auhinna? Kas mitte need, kes teiste päästmiseks jätsid maha oma kodu; kas mitte need, kes juba vanast hallist ajast alates olid paljude linnade asutajad ja millised needsamad jälle päästsid suurtest õnnetustest? Kas see ei oleks hirmus, kui meid, kes oleme tunda saanud suurimat kahju, austatakse vähem ja kas meie, kes tookord esimeses järjekorras kõigi eest võitlesime, peaksime nüüd olema sunnitud teistele järgnema?

Nagu ma tean, mööname meie kõik niipalju, et meie linnal on suurimad teened ja et temale peaks ülevõim täie õigusega osaks langetama.“

Ja õhutades ette võtma Pärsia sõjaretke, kirjutab Isokrates:

„Kas meie ei peaks nüüd, millal kogu Kreekamaa on häbistatud, ette võtma ühise kätte-

maksuretke, samal ajal, kui meil on vaba võimalus sooritada tegusid, mis on jumalate meele pärast?! Sest ainult see sõda üksi on parem kui rahu ja sarnleb rohkem pidulikule rongkäigule, kui sõjaretkele ja on kasulik mõlemaile, niihästi neile, kes elavad rahus kui ka neile, kes tahavad sõdida. Sest ühtede oleks võimaldatud maitsta kartuseta oma eluvilja, teistele aga võõrast varandusest endile suurimat rikkust saavutada.

Rikkalike väidete varal selgub, et olukord on Kreekamaale soovitud ettevõtteks sobiv. Sest ütelligem: kelle vastu peaksid sõdima need, kes ei aja taga mitte kasusid, vaid toatlevad ainult õigust? Kas mitte nende vastu, kes juba varemalt on Kreekamaale ülekohtu teinud ja kes teda ka praegu taga kiusavad ja üldse alatiselt meie vastu selliselt on suhtunud? ... Sest kelle vastu veel peaksime sõtta minema, kui mitte nende vastu, kes teotavad jumalaid, ega lase silmist ka omakasu?

... Sest ma usun, et loobujaid on vähe nende kõrval, kes soovivad meiega ühes sõtta. Sest kes — olgu ta noor või vana — on nii ükskõikne, et ta ei tahaks liituda selle sõjaväega, mis on juhitud ateenlastest ja spartlastest ja moodustatud liidukaaslaste vabaduseks, kogu Kreekamaa poolt välja saadetud, et barbaaride karistamiseks välja marssida? Ja kui kõrgelt peaks hinnatama seda kuulsust, mälestust ja au, mida omavad elus või pärast langemist need, kes selliste tegude juures tublidust üles näitavad? Sest kui juba need, kes võitlevad Parise vastu ja vallutasid ühe linna on sellise kiituse osalised, milliseid kiidulaule pälvivad siis need, kes vallutasid kogu Aasia? Sest kes luuletajaist või kõnelejaist ei saaks mitte kogu oma kunsti ja jõudu kasutama selleks, et oma maitse järele püstitada nende vahvuse mälestuseks igavesteks aegadeks mälestussammas?“

Nagu selgub neist esitatud Isokratese kõne väljavõttest, tarvitas Isokrates kärbete (üksikud mõttejargud) sidumiseks sidesõnu kärbete algul, valgustas ainet põhjalikult, esitas küllaldaselt väiteid ja püüdis mõjutada rahvuslikku au ning uhkusetunnet. Oma kõned kirjutab Isokrates lugemiseks, mitte kõnelemiseks.

Kui kõnekunst leiaks meie kaasajal osakesegi seda austust ja praktilist tähtsust, mis sellel oli üle 2000 aasta tagasi Vana-Kreekas, siis võiksime oma taotlustega olla esialgu rahul.

Noored elavad tänasele ja homsele. Noored elavad nooruspäevi ja näevad ees loovat töö-elu. Käies radu, milliseid on juba eel käidud, ei sammu nad pimesi ega noruspäi. Kord õgvendavad nad eelkäijate tee käärusid, kord otsivad kaunimaid või kardetavamaid radu. Uusi suundigi võetakse, tähistatakse homseks kõlvulikke teid. Noored kohendavad rakmeid ja riistu tööks, teritavad võitluseks relvi. Noored harjutavad lihakseid, harivad mõtte- ja tundeteid.

K. Liidak.

Meie kunstnike vanemasse sugupõlve kuuluv Paul Sepp on sündinud Tartumaal, Saadjärve vallas, 27. aprillil 1874.

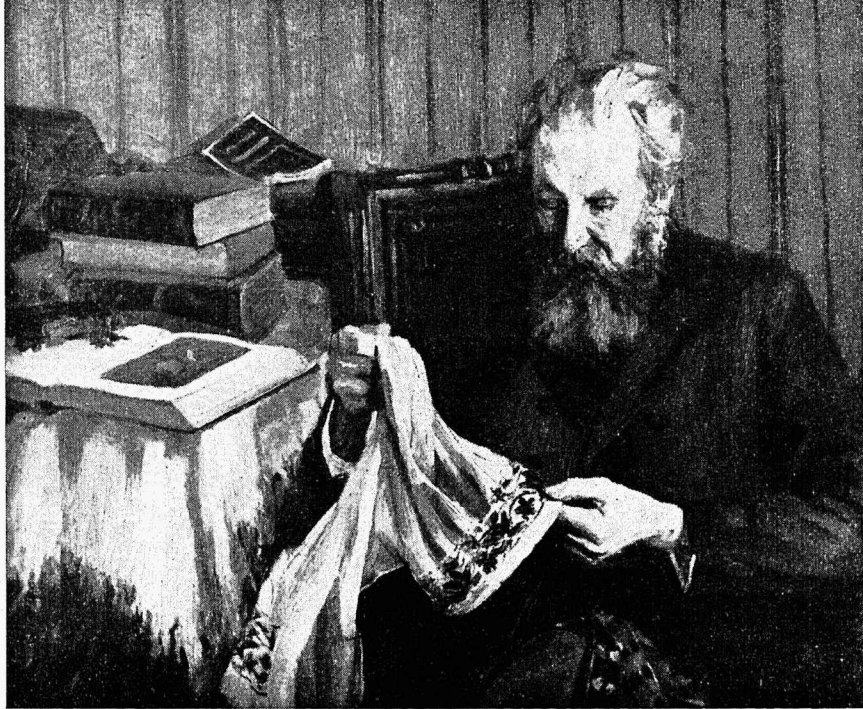
Lõpetanud kohaliku kihelkonnakooli, asus ta Riia vaimulikku seminari, missugusest õppeasutusest on läbi käinud ka rida meie juhtivaid tegelasi-poliitikamehi. Saatuse tahtel ei saanud ka Paul Sepast vaimulikku, vaid kunstnik.

Riia vaimuliku seminari joonistusõpetaja Šparvarti juhtimisel omandab ta juba säärased kunstilise väljapaistvuse, et maalib terve rea altaripilte, mis on laiali Läti ja Eesti ap-õigeusu kirikuis, ning aukandjate portreid, nagu piiskopid Plato, Filaret, Donat, Arseni j. t. Aastal 1898. pääseb P. Sepp Peterburi kunstiakadeemiasse, mille lõpetab 1904. a. Lõpuks õppis ta prof. Rjepini ateljees.

Loomingurõõm.

Olete näinud uudismaa-asunikku tööl: kaevamas kraave, juurimas ja kaalumas kände, samm-sammult võitmas metsikult looduselt maad — toiduandjaks endale ja muile? Varahommikust hilisõhtuni tööl, ikka ühesuguse innuga, ikka vaimustatult ja värskelt. Kuis ta küll ei tunne väsimust, kuis ta ei tüdi sellest lõpmatust tööst? Kus on see jõud, mis tiivustab teda; energia, mis iial ei lõpe?

See on loomingurõõm, rõõm tehtud tööst, töö tulemustest — see on see nõiavõim ja -vägi. Teie ei usu, kahtlete? Vaadake siis ametnikku büroos või kontoris, vaadake teisigi kutselisi, keda vajab meie igapäevane elu, kellela meie elukorraldus tänapäeval läbi ei saa, ent kes midagi uut oma tööga ei loo.

Süitkaudu on meil kergem seletada ka Sepa maalimisviisi: see sarnaneb vene suure realisti Rjepini omale, kes asus kujutama tõsielu, talupoegi, viletsust ja alamrahva muret, mida hoovimaalijad tavalisest ei näinud. Kõrval toome P. Sepa kahe maali: „Surnuaia-püha“ ja „Imetlus“ reproduktsioonid. Esimene kujutab nähtavasti Petseri setude

surnuaia-püha, mida seal pühitsetakse suure tseremooniaga, kuhu võetakse kaasa nii sööke kui ka jookke, milledega haudade vahel haljal rohul n. ü. kaetakse laud.

Teine maal kujutab tuntud ajaloolast suurt vanavarakorjajat ja hiielast Põrki, kes nähtavasti istub meie rahva muinsusese-
mete keskel, neid imetledes.

Nende põli on kerge, võrreldes asunikuga. Ent on nad endaga rahul, rõõmsad? Vähe küll: mida kauem on nad töötanud, seda närvilisemaks ja pahuramaks muutub nende meeolu. Nende „kerge põli“ näib neile raskem taluda kui teisel raske töö. Miks? Kas kahtlete selles, et selleks mõjub kaasa loomingurõõmu puudumine, energiaallika puudumine, mis täidaks inimese hinge tühjeneva vaimustuse-patarei?

Paljud kadestavad neid „kergeid kohti“, ent ei näe nende varjukülgi; paljud põlgavad õilsat põllumehekutset, mis aga ometi on tulvil loomiserõõmust, kui vaid osataks seda näha ja kõikjal avastada.

Noored peavad varakult õppima tundma seda aaret — loomingurõõmu, sest noorusaastais väljendub see kõige selgemini, iga iseseisva sammu ja ürituse, iga kordaläinud töö puhul.

Endisest ja nüüdsest

peipsiäärsest rahvast.

Kahte moodi on ühiseks pereks kasvanud peipsiäärne rahvas eriti Kodavere ja Alatskivi kihelkondades. Üle 40 aasta tagasi algas ülekihelkondlik organiseerumine esmakordselt Kodavere põllumeeste seltsi kaudu. Tol ajal kuulus Kodavere ja Alatskivi veel ühe õpetaja alla, ehkki oli olemas kaks kirikut — üks Kodaveres, teine Alatskivil. Alatskivi kirikut loeti Kodavere koguduse abikirikuks, kuhu õpetaja jutlustamas käis harvemini.

Alatskivil pärit kirjanik Juhan Liiv kirjutab „Varjus“, et meie seisame saarel, aga mitte ka päris saarel, sest vett ei ole ümber ringi. Veel praegugi võiks Ida-Tartumaad nimetada saareks, kuigi mitte sel määral kui Liivi ajal. Siis olid laia maailma viivad teed viletsad, tuli läbistada hulk soid ja metsi ja suvel, vihmastel päevadel, oli eriti raske vankriga läbi pääseda. Et mõlemad kirikud on üsna Peipsi kaldal, siis võib järeldada, et vanasti oli asustatud ainult järve äär, kuna kümnekond kilomeetrit sisemaale elasid ainult hundid ja teised metsloomad.

Kuni 1703. aastani on talvel üle jää tulnud venelaste poolt Kodavere kihelkonda 7 korda laastatud, röövitud ja kirik maha põletatud. Praegu püsiv kirik on ligi 160 a. vana, olles seega vanim ehitus kihelkonnas. Hirmul venelaste eest põgenesid elanikud kord-korralt sügavamale sisemaale ja nii suurenes koguduse maa-ala. Tolleaegsed õpetajad, kes olid enamasti saksa soost, iseloomustavad kodaverelasi aastate järgi erinevalt.

„Latikad tulevad! Latikad tulevad!“

Üks pastor kirjutab, et koguduse rahvas on päris metsik, jumalasõna ei taheta kuulda, aga kirikusse minnakse siiski. Jutluse ajal jalutavad inimesed kirikusse ja välja, jutustavad uudiseid ja kauplevad hobustega. Mõisaorjusega ja piitsuga hellaks muudetud inimesi ei paelu jumalasõna. Järgmine pastor sundis rahvast väevõimuga kirikusse jääma. Ta laskis jutluse ajaks kiriku ukсед lukustada. Aga siis tuli teine häda. Inimesed jäid magama ja norskasid orelist üle. Ka selle pahe vastu leidis kaval pastor rohtu. Ta laskis ametisse seada unekoputajad. Unekoputajad jalutasid kirikus ringi, pikad kepid käes ja igale magajale koputati niikaua lagipähe, kuni uni hoopis ära kadus. See mõjus. Aja jooksul harjusid inimesed jumalasõnaga. Aga kalakudemise ajal karjunud keegi väljajäänud koguduse liige kohutava häälega:

„Latikad tulevad! Latikad tulevad!“

Inimesed murdnud kiriku ukсед maha ja tormanud järve äärde latikaid püüdma. Sellegi peale vaatamata kirjutas pastor ühes kooliaruandes, et kodaverlaste asjalik ja tõsine iseloom hoiab eemale kelkivast ja kerge-meelsest elust!

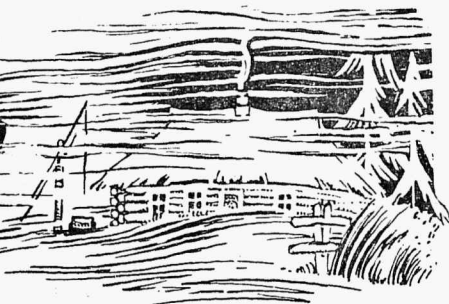
Ja tõsi ta on. Eluraskustega ja viletsustega võideldes kujunes peipsiäärsest rahvast omapärane tüüp, mis meenutab tublisti soomlast. Ei ole tundmatu olnud Kodaveres ka nälg ja katk, millele ohvriks langes palju inimesi.

Viletsais oludes pole ka kultuurielu edenenud ja arenenud sel määral, kui oleks pidanud seda olema. Kui Tartus ilmus juba lehti igapäev, toodi posti peipsiäärseisse kolgastesse kord nädalas, hiljemini kaks korda ja Nõvale, milline on suurim küla või koondis Kodaveres, hakkas postimees alles hiljuti igapäev käima.

Väga moes ja suures lugupidamises olid nõiad ja posijad. Tänapäevalgi ei inestata kui mõni ema toob tütre kavalerile andmiseks armurohtu. Esimene sulamees Johan Elken kirjutas 1866. a. „Postimehele“ ebausüütsutamiseks Nõvalt artikli. Seda numbrit loetud kõigis küldes kuni ta hoopis ära kulunud.

Nagu algul märkis, algas ülekihelkondlik organiseerimine Kodavere Põllumeeste Seltsi kaudu, kuid see üritus oli peamiselt määratud vanadele ja noortel ei jäänud muud üle kui vaadelda vanade pidusid ja muid seltskondlikke koosviibimisi. Oodati, et kunas saaks nii vanaks, et võiks osa võtta sellest tööst. 1929. a. tuli Kodavere-Alatskivi jaoskonda esmakordselt maatulunduskonsulent V. Roos ja too mees teadis abinõu, kuidas rakendada ka noorte energiat kasulikult tööle. Tema algatusel puhuti sama aasta viimastel päevadel Nõva maanoorte elu sisse maanoorte klubi asutamiseiga. Vanemad inimesed

Unistus

Mu illusioon, mu mõttekuju
on — oma talu.
Ta'd unes näen ja ilmsi kujullen,
Ta piire mõõdan, võrdlen;
kraavitan ja kaevan
ta olematut maad...

Tal väike maja, puhas nagu noorik,
kes ehtind enda võlma vastu meest.
Nii lihtne seal, ent armas iga roovik
ja tuntud iga ese väljast, seest.

Õlgkatus iidne nagu kroon tal haljas.
Kesk katust valgest korstnast venib suits,
kaob pilverüppe, mis mu talu varjab
ning millest õnnistus — nii talu müüt.

All valged aknad rõõmsalt ilma vaatvad,
neid kaunistavad kenad kardinad,
ning ukсед kägisevad kui neid avad:
küll vanamoodsed, siiski armsad nad.

Seal eemal väljal sirgub lõug ja rukis,
seal kosub kartul, õitseb rislikhein.
Mu higi sekka külit igas lapis
koos rõõmuga, sest tundmatu mul lein.

Suur eluihk mu töid ja toimetusi
seal kannab, edeneb kõik kiires hoos.
Niikaua elan, töötan — kuni väsin
ning uinun ühes taluga ma koos...

M. Suveste.

olid suuremalt osalt sellisele üritusele vastu ja paljud küsisid, et mispärast üldse sihukesi klubisid luuakse, see ei anna kasu kellelegi. Aga küll juba noored taipasid. Töö läks lahti suure hooga ja varsti oli igas vallas paar noortekoondist. Kuni tänaseni on Kodavere ja Alatskivi kihelkondades tööle asunud 9 maanoorteringi ja need ringid on omavahel liitunud ühiseks tugevaks pereks Kodavere-Alatskivi maanoorte ühenduse näol.

Ühiselt saadakse suurimaist raskusist üle, ühiselt on üsna kerge korraldada kihelkondlike lõikus- ja noortepäevi ning ühiselt on võimalik ilma suuremate raskusteta anda välja ka noorte ajakirja „Edu“, milline on püsivalt ilmunud paar aastat.

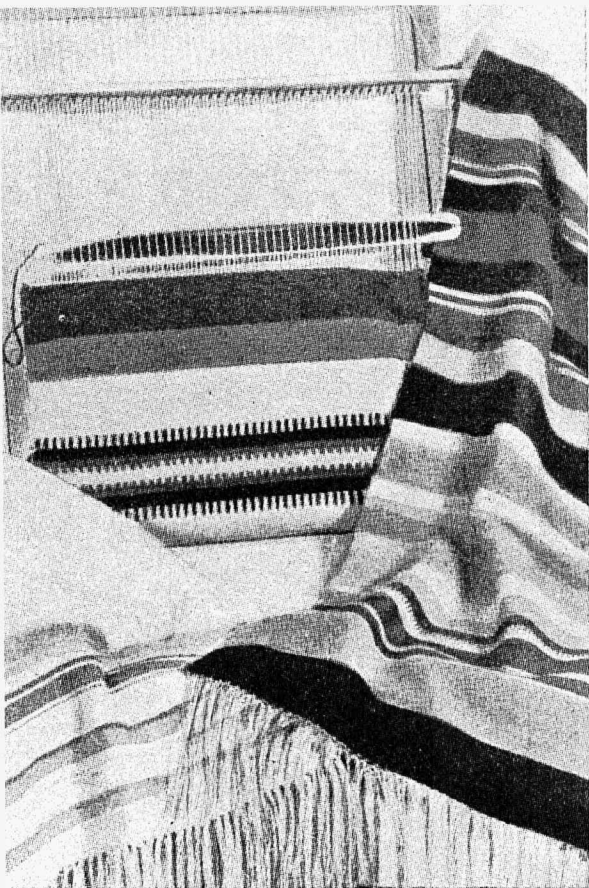
Ringide algupäevil hoidsid neist eemale talutütred ja paar aastat sagisid poisid kõigi eest, kuid lõpuks ikkagi tundsid ka tütarlapsed maanoorsoo ühistöö tähtsust ja peab tähendama, et Kodavere-Alatskivi maanoorte ühenduse ajaloos on eriti õrnemsugu vägagi palju korda saatnud.

Iga teadlik ja õigesti kasvatatud maanoor tunneb organiseerumise vajadust ja lööb jõudumööda kaasa oma ringis.

Nii on Ida-Tartumaa maarahvas väga tugevasti ühendatud kahel rindel — vanad kohaliku Põllumeeste Seltsi ja noored oma ühenduse kaudu.

V. Luhasoo.

Koon endale ise

ei ole tarvis erilisi eelteadmisi. Igaüks võib — võttes eeskujuks mõne valmistöö — kergesti valmistada säärase asja enesele ise. Kudumisraami võib igaüks endale valmistada või muretseda vähese kuluga. Raam on nii väike ja kerge, et selle võib mahutada igale poole.

Raami valmistamine.

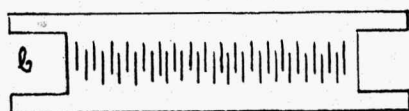
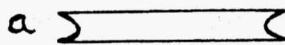
Raam koosneb neljast puuliistust ja soalaadist, mis täidab ühtlasi ka soa aset. Raami laius ja pikkus oleneb sellest, kui suuri esemeid soovitakse kududa. Kui soovitakse raamil kududa ka väikesi vaipu, peab raami tegema suurema, näiteks 75×150 sm või 100×200 sm.

Otsmised liistud täidavad, nagu telgedegi juures, lõime- ja riidepaku aset, külgmised liistud on viimaste ühendajaks ja toetajaks. Otsmiste liistude pealmistele külgedele on lõigatud umbes $\frac{1}{2}$ sentimeetri sügavused soonekesed $\frac{1}{2}$ sm vahemaaga üksteisest. Need soonekesed on lõimelõngade jaoks, et viimased ei libiseks liistul ühest kohast teise. Iga soonekese kohale on löödud liistu otsmisele küljele väikesed naelakesed, millele taha pingutatakse lõimelõngad. Peene, tiheda riide kudumisel peavad soonekesed olema kitsamate vahedega, tiheda riide kudumine raamil on aga tülikas ja ebasoovitav.

Vaheliku määrajaks on eriline suga, mille piivahede sügavus on ebaühtlane; nimelt on üks piivahed kõrgem, teine madalam (v. joonist), vastasküljel aga ümberpöörduvalt. Raami külgliistude peal on paraja kõrgusega liikuvad puuklotsid, mis libisevad allalöödud õhukese plekiriba toetusel mööda liistu soovitud suunas. Tõstame soaotsad klotsidele, siis tõstab suga üles iga teise lõnga, mis on varem lõppeva soapi vahel; laseme soa klotsidelt alla raamile, vajutame ülalolevad lõngad alla, nii saame vaheliku, kust kergesti saab läbi pista süstiku.

Suga

on valmistatud kahest puuliistust, millede vahele on löödud terastraadid $\frac{1}{2}$ -sm vahe-

a — süstik, b — suga.

Kangastelgedeta saame kududa endile huvitavaid esemeid nn. kudumisraamil. Raamil saab kududa mitmesuguseid vähemaid esemeid: põranda- ja seinavaipu, kaelasalle, sohva- ja toolipatju, mütse, kraesid, käekotte ja veste, viimaste jaoks kootakse raamil valmis muidugi riie ja õmmeldakse soovitud ese valmis vastava lõike kohaselt.

Kudumistehnika ja värvid.

Raamil kudumisel esinevad mitmesugused lihtsamad kudumisviisid, peamiselt labane ja koerips, sest nii keerulist tehnikat kui kangastelgedel ei saa siin tarvitada. Uuem aeg ei pooldagi keerulist tehnikat kudumises, vaid paneb pearõhu värvidele. Värvides avaldub töö ilu ja võlu, ning tegija oskus ja maitse kerkivad siin kõige rohkem esile, seepärast tarvitataksegi raamil kudumisel kaalukas enamuses lihtsat, vähem tööd ja aega nõudvat tehnikat, kuid rohkesti värve. Nagu eespool tähendatud, tarvitatakse peamiselt labast ja koeripsi tehnikat, lisaks neile veel mõningaid põimistehnikaid, mille abil saavutatakse kirju ühevärvilisel põhjal.

Kudumisraamil töötamine on lihtne.

Võrreldes kangastelgedega on kudumisraamil kudumine väga lihtne ja seepärast kättesaadav ka igale algajale, isegi lastele. Siin

sooja kaelasalli!

dega. Traadiotsad peavad ulatuma umbes 3—4 sm puu sisse. Nüüd põletatakse tulise traadiga iga teise pii vahele 2½-sm sügavune sooneke, vastaspoolel aga ümberpöörduvalt (v. joonist!). Liistude vahelaisus on umbes 10 sm.

Süstik.

Süstikuks on umbes 5 sm laiune õhuke lauake soovitavas pikkuses (näiteks 25 sm), mille mõlemasse otsa on lõigatud õõnsused või lohud (v. joonist!). Süstikuks võib tarvitada ka hästi jämedat fileekudumise nõela.

Koelõngad vajutatakse kinni soa abil. Seega täidab viimane ka n.-ü. soalaadi aset.

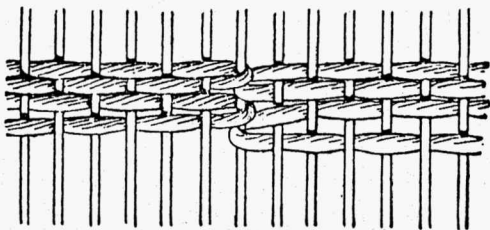
Ülaltoodud kirjelduse ja näpunäidete järelle võib igäüks lasta endale valmistada vähese kuluga kudumisraami.

Kudumine.

Kaelasalli kudumisel veetakse üles tarviline hulk lõimelõngu. On soovitav võtta pehmet jämedat villast lõnga; sissekudumiseks sama lõng. Juuresoleval pildil toodud sallile on kasutatud kahte värvi halli; võib kasutada ka halli ja musta; sobib hästi musta või tumesinisest mantliga ja sama värvi või halli kübaraga. Üleminekuks on siin tarvitatud tumehalle triipe heledamal põhjal ja ümberpöörduvalt. Põiktriipudeks on ühel salliotsal tumedad triibud heledal põhjal, teisel otsal heledad triibud tumedal põhjal. Kui raam on küllalt pikk, saab narmad siduda samade lõimelõngade otstest, vastasel korral aga peab narmad eraldi külge panema.

Käekotiriideks on samad lõngad samas värvitoonis, ainult siin on lõimeks võetud jämedam linane niit ja kude löödud tihedamini kinni, mis moodustabki koeripsi-nimelise tehnika.

E. Käspre.

Ruutude põimimine.

Marmelaadi valmistamine.

6 klaasi vett, 700 g suhkrut, 20 g agar-agarit, 1 klaas sõstra- või jõhvikamahla, 1 triiki teelusikas viinahapet, 10 tilka piniessentsi.

Agar-agar pannakse külma veega tulele ja aetakse keema. Vedelikku keedetakse tasasel tulel, tihti segades, 1 tund. Keetmise ajal olgu nõu ilma kaaneta. Siis lisatakse suhkur ja kõik teised ained, segatakse kui kõik sulanud, valatakse laiadele vaagnatele jahtuma. Lastakse hanguda teise päevani. Lõigatakse tükkideks, lastakse ööpäev tahteda, veeretatakse suhkrus, lastakse veel mõni päev lahtiselt seista, keerates igapäev kord ringi. Hoitakse alal kastides, kihid eraldatud pergamentpaberiga. Agar-agar ja maitseained on saadaval koloniaal- ja rohu-kauplustes.

Praktiline perenaine.

Linna kiviseinte vahel oli Ants üles kasvanud. Tema vanemad olid vaesed inimesed ja elasid ühe väikse kõrvaltänava majakese pool-lagunenud pöningukambri. Antsu isa oli varem pidanud kingsepaametit, kuid et see töö viimasel ajal üha vähenes ja lõpuks nädala jooksul sai ainult paar tellimist pooltaldade allalöömiseks, siis võttis ta lisaks naabertänavalt paarilt majaomanikult tänavapühkimise ameti. Antsu ema käis ühes käitises, kus raske tööga teenis endale ja perekonnale väevast leiba.

Seesugustes tingimustes oli Ants üles kasvanud, ahtakestel hoovidel ja tänavatel oli ta ühes kaaslastega mööginud ning rasket tolmu kopsudesse hinganud.

Kaheksa-aastasena saabus Antsu elus pööre. Ta onu, kes pidas maal talukohta, kirjutas isale, et soovib Antsu enda juure karjaseks. Ei olnud vanemail midagi selle vastu, et Ants asub maale — üks suu jälle lauas vähem söömas ja pealegi saab sügiseks mõne uuema riidehilbu. Ants hakkab ju sügisel koolis käima, siis on vanemail kohe palju kergem, kui ta ka ise midagi enda tarbeks saaks korjata. Ja lõpuks oli veel Antsul endalgi hea tahtmine näha maad, sest tema sammud olid vaid üksikud korrad linna ääreni ulatanud. Seal olid ilusad puiesteed ja kenad pargid. Päriss-maal ei olnud Ants aga veel kunagi käinud ja tal oli raske kujutella, milline see maa õieti võiks olla. Juba üsna väikesena oli Ants sõna „maa“ vanemate suust õige tihti kuulnud. Ema oli temale vahel maast jutustanud. Seal pidid asuma uhked laaned ja haljad aasad, seal pidid aasadest läbi jooksmata ojad oma selge veega. Seal pidi olema tiike, kus elutseb palju kalu, keda poisikesed püüavad vabal ajal.

Antsul tuleb meele, kuidas ta pikil sügisõhtuil oli unistanud sellest õnnemaast, kuidas ta oli igatsenud kordki näha maad ja kõndida selle pinnal. Nüüd olid siis saabunud ajad, kus täituvad need salajased soovid, mida ta ei olnud avaldanud isegi vanematele.

Ühel kaunil kevad hommikul läkski lahti reisuks. Käes väikesed pakikesed, jalutas Ants ema kõrval läbi tänavate jaama poole. Ema

käskis alati olla hea laps ja ikka sõna kuulata. Juba hakkaski rong liikuma, eemale tolmusest linnast, vastu kosutavale ja tervele maaõhule.

Nüüd võis Ants oma silmaga vaadata haljaid aasu ja salusid, millest ema jutustanud. Kõikjal oli juba lilli, ja linnud laulsid rõõmsaid viise. Kusagilt kostus jooksva vee vullinat. Ants püüdis läbi vaguniakna üha enam näha, püüda säravate silmadega rohkem ilusaid vaatepilte. Nii läks sõit läbi kevadise ärkava looduse, kiiresti möödusid suured metsad ja rohelised aasad. Siis tuli kolmas peatus, ja Ants trügis läbi rahvamurru jaama ooterumi, kus ta pidi pingile istuma ja jääma onu ootama. Nii oli ema kodus õpetanud. Kuid istuda Ants ei jõudnudki: juba tuli onu teisest uksest, surus Antsu käekest ja päris, kuidas teereis läinud.

„Sõit oli tore, onu,“ vastas Ants, „Nägin haljaid lagendikke ja suuri metsi. Ei ole kunagi varemalt näinud midagi nii kaunist!“

„See on tõsi; maal on asju, mida linnas näha ei saa,“ vastas onu muheledes. Siis istusid mõlemad vankrile ja aglas tore sõit. Ants mõtles, kui vähe ta on hobusega sõitnud. Ainult paaril korral oli üks veovoormees teda oma kõrvale vankrile tõstnud ja sõidutanud veidi maad.

„Oled vist haige olnud“, sõnas onu. „Pais-tad nii kahvatuna. Aga kuid pole viga, küll talutoit kosutab. Rõõsk pim ajab silma alt sinised jooned välja.“ Siis võttis onu välja rätikusse sõlmitud valge pakikese, millest ulatas Antsule kaks saiaviilu.

„Seda on meile annud maa,“ sõnas ta: „sai teda hoolega haritud ja väetatud, seepärast oli ta ka helde. Kes jääb truuks maale ja harib ustavalt tema pinda, see ei kahetse seda iialgi!“

Ants kuulas kasvava huviga onu jutustust. Ta teadis, et temagi isa on kunagi elanud maal ja harinud põldu, kuid siis loobunud sellest tööst, asunud elama linna, kust oli lootnud leida lähedamaid elamisvõimalusi. Ants mäletas selgesti, kuidas ema sageli isale seda sammu kibedalt oli ette heitnud.

Suvi möödus kiiresti kui ilus unenägu. Juba läksid ilmad jahedamaks ja päikese tee-

kond taevavõlvil üha lühenes. Kaskede haljad lehed löid kolletama ja hakkasid nagu üksteise võidu puudelt langema. Alati võis näha suuri rändlindude parvi, kes reisuvalmis enne pikka lendu veel üheskoos juttu ajasid ja reisuplaane arutasid.

Antsul oli suvi möödunud rõõmsa tegevuses. Hommikul tuli loomad aeda ajada ja sealt õhtul jälle koju tuua. Kesksuvel, kui parrmad läksid liiga jultumaks, tuli vahel loomi ka lepatihnikus hoida.

Onu ja onunaine armastasid Antsu väga. Ta oli hoolas ja kohusetruu. Juba varahommikul askeldas õues, andes kanaperlele süüa ja aidates onunaiast vasikaid joota. Vana Pollaga sai Ants nü suureks sõbraks, et see ei tihanud ainustki sammu temast maha jääda.

Antsule kujunes töö ja tegevus onu talus üha armsamaks, see kõik oli otsekui osa tema hingest. Peagi olid kõik kohad siin ülituttavad ja seotud kauniste mälestustega. Seal — kraaviveerel oli ta kord Pollaga suurt võidujooksu pidanud; seal oli ta sageli istunud ja vaadanud, kuidas tuul sahistas kaarikus, pannes puud tasaselt õõtsuma.

Nüüd oli aga sügis, päike hakkas heitma pikemaid varje ja Ants pidi varsti alustama teed tagasi linna, jälle sinna sumbunud õhustikku, kus on nii vähe rõõmu ja päikest.

Kord, kui Ants jälle mõlgutas kurbi mõtteid maalt lahkumise üle, istudes õues vana pärna all, tuli onu tema juure.

Ta pani käe Antsu õlale ja sõnas: „Ants, tahan sult midagi küsida. Sa oled tragi ja hoolas, armastad tööd kogu hingega ja tihti olen pidanud imetlema sinu püüdlikkust. Ma teadsin juba kevadel, et oled linnas kehvades tingimustes elanud, kannatanud raskusi ja

võidelnud puudusega. Nüüd tahaksin sinult küsida, kas soovid süa minu talu elama jääda, kas tahad saada maalapseks ja ühes teiste maalastega koolis käia?“

Antsu silmad löid särama, onu kõne liigutas teda. Ta suutis ainult lausuda: „Onu, kui hea sa oled!“ Ants tundis, kuidas hõiskas süda ja rõõm vallutas kogu hinge. Tema jääb nüüd maale! „Ei ole enam kunagi vaja külmetada viletsas linnakorteris ja kannatada alatist puudust!“

„Ma tean väga hästi,“ kõneles onu edasi, „et sinu vanemal on linnas vilets elu, kuid see ei ole teiste süü. Võibolla oled kuulnud, et ka sinu vanemal oli kord niisama suur talu kui minul siin. Nad harisid põldu ja jõudsid üha ligemale jõukusele ja hea-olule. Sõis aga arvas sinu isa, et mees, kes põllupinnast kulda oskab välja künda, võib ka muul alal elus edusamme teha. Ta jättis põllutöö kõrvale, pidades seda raskeks, müüs koha madala hinna eest ära ja asus pidama linnas kingsepa-ametit. Ants, see oli suur eksisamm, mille tegi sinu isa. Teenistus linnas oli väike ja aja jooksul kadus näpu vahelt ka talu eest saadud raha, sest teenistusest ei saadud niipalju, kui kulus ülespidamiseks. Nüüd tahan aga mina anda isale jälle võimaluse asuda maale, kus ta võib elada palju lahedamalt ja isegi end jälle üles töötada. Minul on vaja töötõudu. Annan temale omaette korteri ja maksan veidi paremat palka kui teistele!“

See oli hoopis teine elu, mis Antsul nüüd algas. Ilmadki vist teadsid seda ja tundsid kaasa Antsu rõõmudele. Päike saatis sooje kiiri juba mitmendat päeva järgemööda ja tuulgi oli muutunud kuidagi mahedamaks. N. Tust.

D. TENIERS
„Küllastseen“

Kasutage aega õigesti.

The time is money — aeg on raha! See inglase tarkõna on levinud kõikjale, või on seda tõde kõikjal juba ammu aimatud. Eks vanade eestlastegi ütlus — „täinasida toimetusi ära viska homse varna“ — viita sellele, et aega tuleb kasutada. Iga huupi viidetud hetk on asjatult kaotatud. On halb, kui käesolevat aega ei osata või ei viitsita kasutada, liikates oma kohustusi edaspidiseks, teadmata, et uus päev võib iga sõrme jaoks kümme vastset toimetust tuua.

Need read ei taha vaagida aja mitte- või halvasti kasutamise kahjusid üldises elus, vaid ainult ühes osas, nimelt — seltskondlikkude kohuste täitmisel. Viimase all mõistame kahtlematult osavõttu mitmesugustest koosolekutest, kursustest, loengutest, aktustest ja pidudest ja peale loetletute paljudest teistest üritustest, mis nõuavad paljude inimeste koostööd (näidendi-, laulu-, orkestri- jne. harjutused j. m.).

Meil näikse olevat kujunenud iseenesest mõistetavaks kombeks, mida mõnel pool koguni „valgustatum“ ja enesest „eliiti“ kujundada tahtev noor haritlaskond peeneks tooniks peab, et tuleb kõigile ülalpool märgitud üritustele väljakuulutatud ajast paar tundi hiljemaks jääda. Kui seda ei põhjendata just „peene tooni“ ja n. n. „akadeemilise veerandiga“, siis vähemalt lausega: „milleks rutata õige-aegselt, algus nagunii venib tund paar, see on ju tavaline.“ Eks seda „tavalist“ mõtet siis sugereeri sõber sõbrale, tultav tuttavale ja nii on tekkinudki imelikult võõrastav olukord, et meie seltskondlikus elus ei näi paika pidavat tarkõna — the time is money!

Ülen teadlikult imelikult võõrastav olukord, mõeldes sellele, et:

1) Tänapäeval on meiegi elus end maksuma pannud tempo. Aja võitmiseks näeme meie teedel loendamatuid jõumasinaid vedavat reisi- jaid ja koormaid, näeme kõikjal kiiret masinat asuvat aeglase ja piiratud inimvõimiste asemele nii tööstuses kui ka põllumajanduses.

2) Näeme edu ja pideva majandusliku ja kultuurilise paremuse poole võidu rühkivat inimpõlve, kes oma äripäevases elus aina kiirustab töö ja uue õppimisega, et võida saada tippsaavutusteni. Kas ei kõnele meile sellest kõigest meie moodne tänapäeva talugi, kus kasutatakse aega ja kõiki võimalusi ajas, et enamat ja paremat saada.

Kui meie aga nüüd sama inimest, ütleme näiteks, Kaldamäe noorperemeest, kes oma talus viimse võimluseni tehnilised abinõud ja aja ära kasutanud, näeme kaks-kolm tundi norutavat rahvamajas, oodates piimaühingu koosoleku algust, kutsel märgitud ajast alates, mida aga ei saada alata kvoorumi puudusel, kas ei teki siis kõrvaltvaatajal tõepoolest pisut võõrastav tunne — miks lastakse siin aega üle ääre kasutult voolata? Ja mitte ühe inimese, vaid paljude, kümnete ja sadade inimeste aega.

Kui meie tahame ameeriklasi eeskujuks võtta, kus eriti respektieritud on ütlus: the time is money, ja nende kombel pisut statistikat teeme, siis vast näeme, kui palju kahju tekitab see n. n. „akadeemiline veerand“ ja „ta nagunii ei alga õigel ajal“, teades, et alati leidub neid, kes õigeaegselt kohal on.

Oletame, et sama Kaldamäe noorperemees on tegev mitmes org-is liikmena, juhatusliikmena ja et ta osa võtab veel näidendist ja laulukoorist, kulutades nädalas kaks õhtut seltskondlikule tööle, s. o. aastas ümmarguselt 160 õhtut. Kui kõik ettevõtted algaksid täpselt, kulaks nende peale igakord keskmiselt kolm tundi, mida pole sugugi palju noorel inimesel anda ühiskonnale. Kahjuks aga on Kaldamäe noorperemees nende seast, kes õigeaegselt kohal on ja keskmiselt kaks tulutut tundi igakord peab raiskama kaasvõitlejate ootamiseks. Need kaks tundi teevad aasta kohta oma 200 tundi ja kui selliseid asjatult teiste ootajaid on ringkonnas 10 inimest, siis oleks neil aasta keskel huupi raisatud 2000 tundi.

Kullamaa
Põllumeeste
Seltsi Noor-
te Osakonna
rahvatantsu
trupp.

Kui tarvilik oleks olnud see aeg hea kirjan-
duse lugemiseks või puhkamiseks.

Meil vist ei osata neis asjus hinnata aega, samuti nagu puudub neil inimestel, kes õige-
aegselt kohal ei oska olla organisatsioonides, kus nad kohused oma õlgadele võtnud, a me-
helikkuse ja mehisuse tunne, et ka teiste inimeste aeg maksab raha ja et on ku-
ritegu, kasutada seda oma kohusetundetuses ajaviitmisega.

Kui allakirjutaja sellest juttu teeb maanoorte
ajakirjas, siis selles usus ja lootuses, et noor-
sugugi peaks olema üldiselt sellest pahest tead-
lik, et noorte külategelastegi hulgas on rohkesti
neid, kes selle all kannatama on pidanud, ood-
dates tundide kaupa teisi harjutustele ja koos-
olekutele, ja et neidki on piinanud mure

kuidas võõrutada sellist täna-
päeval võõrastavat ja halba
kommet meie seltskondlikust
elust?

Mida teha?

Küsimus ei nõua vastamiseks erilist nupu-
kust ega tarkust. Igale on selge, et ainuke mõ-
juv abinõu kombest vabanemiseks, on vaid see,
kui kõik organisatsioonid oma üri-
tustega algavad igal juhul täpselt
väljakuulutatud ajal.

Kuid raskus tekib vastuse tegelikul raken-
dusel.

Ükski selts ei taha oma näidendiga alata
kuulutatud ajal kahekümnele inimesele, kui
ta teab, et paari tunni pärast on pääsmete
hankijaid kakssada.

Siit peaks selguma ka põhjus, mis meie
inimestesse on kasvatanud selle võõra kombe,
kus aega küllalt ja las ootavad!

Ühtki operatsiooni ei saa valuta. Operatsioo-
nita võib hukkuda või pöduraks jääda kogu or-
ganism.

Meie seltskondliku elu organis-
mide mõjub nimetatud tõbi väga
pidurdavalt. Ja kui meie organisatsioo-
nide juhid küsimust teadlikult kaaluvad, kui
küsimus arutusele viiakse juhatustekoosole-
kutele, kui asja kord lahatakse kogu halasta-
matusega, siis peaks isegi neile „hilinejatele“
selgeks saama nende kuritegevus, siis peaksid
isegi korraldajad mõistma, et see üldine hili-
nemine on tekkinud alalise, traditsiooniks saa-
nud alguste venimise pärast. Ja kui siis kõigil
selge on, et senised paaritunnised „akadeemil-
sed veerandid“ on korraldajate ja osavõtjate
ühise koostöö tulemused, siis ei tohiks raske
olla kord vastava otsuse kohaselt üle minna
algustele, mis mitte paberil, programmidel, vaid
ka

• tõeliselt algavad täpselt väl-
jakuulutatud ajal.

See on põlevamaid päevaküsimusi meie va-
baharidustööd. Ja on patt seda halba harjumust
lohistada aastast aastasse. Tehkem siis kord
kõigis organisatsioonides operatsioon, mis kõr-
valdaks nimetatud tõve. Kuigi tuleks alguses
mõningaid kaotusi kanda, sest ei usuta niisug-
ust imet täpselt algusest, ja mõned harjutu-
sed poolte osavõtjatega ära pidada, aga küllap
hiljem muutub täpsus endastmõistetavaks as-
jaks ja selle elluvijatele oleksid põliselt tä-
nulikud nii tegelased kui ka publik.

Siin oleks maanoortel suur ja ilus võimalus
põhjanevaks algatuseks kõigi oma ettevõtete
ja ürituste täpse algamise, vaatamata algul
osavõtjaile või koosolejatele. Kui on tegemist
maanoorte oma perega, siis leidub võimalusi
põhjustelt hilinejate või puudujate organisat-
sioonist tagandamisega.

Kui maanoored esimestena suudaksid meie
seltskondlikus elus tegelikult ellu viia lause
sisu the time is money — siis uskuge, juba see
teenne sunnib austama ja hindama teadlikku
kasvatav maa organiseeritud noorsugu.

Elma Ellor Ploom.

Ahja maanoored läbi eluliste prillide.

P. E. — Meie ringivana. Elukutseks on tal ette nähtud alati teistele anda, aga mitte midagi vastu saada, nimelt koolijuhataja amet. Iga noor või kooli lõpetaja viib ühe osa sellest mehest kaasa oma ellu selle tasu eest, et tema hing saaks igavesti elada rahva sees!

A. M. — Ringi lugupeetud esimees, kellega kõik ringi liikmed on väga rahul. Lõpetanud põllutöö-keskkooli, seega kõrgem haridusekandja ringis. Praegu kontrollib tervelt viie valla lehma karju ja higistab võimasina juures, mida kõigest raskustest hoolimata tahab paigutada otse lehma udarasse.

J. T. — Ka üks kõrgem poiss, nii kasvult kui ametilt. Ringi juhatuse liige ja muusikarühma juht; seltskonna vanem tegelane ja pritsimeeste pasunapuhaja. Läbi eluliste prillide paistis mulle ka nagu tulevast esimeest — no elame, näeme!

A. V. — Täiendanud ennast Võnnu täienduskoolis ühe talve võrra, tol „kuulsel ajal“. Seepärast päris korralik tütarlaps — laheda jutuga ja puha, ainult vähemate vendade vastu veidi nagu uhke.

V. T. — Üks tõsine noor, kes koosolekuil sõnagi ei räägi. Muide, ainuke kapitalist ringis. Pangas on sada tuhat protsente kandas.

E. V. — Ametilt kassapidaja-laekahoidja, ringi aktiivsemaid liikmeid. Sai autasuks „Tõusva Nooruse“ aastakäigu. Ringi suurim sportlane. Näitelaval punastab ja kohmetab teatud stseenides peenemate daamidega.

E. L. — Kõva noorpõllumees oma isa talus. Eraelus peen härra, hallis ülikonnas ja puha. Kahjuks austab meie ringi oma ilmutamise harva.

L. E. — Peab täitma oma kodus kõik pere- ja naiskohused, olgugi alles esimest aastat. Muidu on ta loodud küll väikene, aga energiat — tuld ja särtsu on tal küll rohkem kui kõigil teistel kokku. Mõtlen ja murrin pead: kui saaks kuidagi juhtida seda suurt ener-

gia hulka traadi sisse, siis valgustaks see kindlasti kogu ümbrust. Siis on sel väikesel veel moeks teha kodus igaõhtust „loendust“, kus eranditult iga majaelanik peab ütleva oma „jah“. Kui mitte, siis tuleb kuri lugu...

U. A. — Tasane ja vaikne kui selge suvelilm. Aga vagal veel olevat sügav põhi ja nii temalgi. Kohe kindel kavaler, aga nii tasa ja salaja, et keegi sellest ei tea.

R. K. — Üks tõsine mehekuju. Auameetiks kanda peopäevadel konvendilippu.

A. V. — Väike poiss teine, aga taskus on „alati valvel“ täitesulepea, et panna kirja mõnd jutustust või mälestust ja siis lasta neid trükkida ajaleheski.

M. S. — Tasane plika. Unistab Jänedast — ööst ja rakettidest ülal taevavõlvil ning vastukajast järve sügavuses... Jah, see Jäned, see pakkus talle küll nii pisut, kuid mälestust saab elupäeviks.

T. O. — Sale tütarlaps, täis noorust ja tuld. Jänedale sõites otsis ikka lõbusamat vagunit ja seltskonda. Tagasi tulles aga kustus see tuli, ja Öie otsis juba vaiksemat vagunit, kus saaks magada...

R. J. — Väike poiss, näidendis tubli karjapoiss. Seltskondlike mängude ajal nõuab ikka nii, midagi peenemat.

R. L. — Ringi kõige pikem ja saledam tütarlaps, nii kehalt kui ka hingelt. Painduv ja habras: ühe minuti jooksul vahelduvad nutt ja naer. Ainuke pahe, et armastab välja rääkida ringi saladusi.

L. P. — On käinud paar aastat linnas seda maailma-kaubanduse värki õppimas, aga on sealjuures õppinud väga hästi ka moodsat tantsu. Ainuke pahe, et esimehe korraldustele ei taha hästi alluda.

J. S. — Nimi eestistatud sajabrotsendilisel, haridus: põllutöökool. Refereerib kassaist, nii et pead kasvavad kohe kuuldavalt.

L. M. — Huvitavamaid ja kenamaid tütarlapsi, aga protokollil kirjutab veel siis, kui

Mida teevad Pamma noored.

Pamma maanoortering, Saaremaal, koostas kevadel oma töökava mitmesugustest ringi liikmete kodudes läbiiviidavatest põllumajanduslikest töö-ettevõtetest. Ringi juhatuse poolt üles seatud nõue, et iga liige on kohustatud osa võtma vähemalt ühest ringi töökavas olevast tööettevõtetest, on annud häid tulemusi; ja et vältida passiivsete liikmete tekkimist, on kavat-susel sama nõude juure jääda ka edaspidi.

Köögilijla kasvatasiid ja said auhindu järgmised liikmed: 1) algastmes: V. Kruusmägi, S. Vahtra, J. Remla, L. Kane, H. Ränk, A. Rauts, A. Põldroos, A. Erlich, L. Pihl ja M. Pihl; 2) keskmises astmes: L. Luiga, A. Nuudi, L. Vaher, E. Kiivcr, O. Prenner, O. Kõva, V. Kase ja A. Kärm.

Marjaaia ja puukooli asutasid järgmised liikmed: J. Ränk, O. Väli, O. Nuudi, O. Grepp ja M. Talu.

Kartulisortide võrdluskatseid teostasid: J. Ränk, O. Grepp ja O. Nuudi.

Märgatavaid tulemusi kodukaunistamise alal saavutasid J. Ränk, L. Vaher, O. Kõva, O. Grepp, A. Erlich, O. Väli, E. Kiiver, O. Nuut ja A. Nuut.

Nisu- ja kanepikasvatamise võistlustest võtsid osa O. Grepp ja V. Aardam. Taluraamatupidamist teostab O. Grepp.

Kevadise hoogtöö alguse tähistamiseks korraldati Pamma koolimajas 16. mail külvipüha ühes noortepiduga. Sügisel korraldatakse pidu-

lik auhindade kätteandmine. Ringi liige O. Grepp esines kodukaunistamise töödega Põide põllumajanduslikul näitusel ja sai I auhinna.

10. oktoobril peetud peakoosolekul võeti vastu talvise töökava põhijooned. Tööle rakendatakse üldküsimuste õpiring järgmise referaatide kavaga: 1. Köögiviljade alalhoiu viisid. 2. Õppige kõnelema! 3. Kuidas teha meie noorsoo seltskondlikud koosviibimised mitmekesiseks ja sisukamaks. 4. Käitumine seltskonnas. 5. Noortel on külalised. 6. Milline peab olema minu kodu. 7. Rohkem tähelepanu teravishoiule. 8. Igasse tallu koduapteek! 9. Elukutse valikul — maa või linn? 10. Meie oma riikluse saavutusi. 11. Toitlusküsimuse algnõudeid. 12. Ellu õnnemärgiga. 13. Pesu-tähistamine. 14. Kanalaid korrestamas. 15. Piltidest seintel. 16. Lilled toas ja aias. 17. Mida kaasa võtta reisile.

Õpingil on 16 liiget — 8 tütarlast, 8 poissi. Õpiringi vanemaks on O. Grepp.

Teiseks kavatsetakse talve jooksul toime panna rida piduõhtuid, aktusi ja kõnekoosolekuid. Üldkorraldajateks on Pamma algkooli juhataja J. Kurikjaan ja õpetaja H. Kiper.

Ring omab ka tugevavõimelise raadioaparaadi, mida kasutavad ümbruskonna inimesed ühiskuulamiseks. Raadio ostukulude katteks korraldab ring asjalise loterii.

Lõikuspüha, näitus ja noortepäev Lähtrus.

Lähtru Maanoorteringi poolt korraldati 3. okt. s. a. Lähtru koolimajas lõikuspüha ja noortepäev ühes ringi liikmete tööde näitusega. Sel päeval veendus vanem põlv, et nende pojad-tütred ei raiska asjatult oma aega, vaid teevad tulemusrikast tööd. Noored ise aga said päevalt uut indu ja ergutust töö jätkamiseks.

Näitusel oli rida väljapanekuid köögi- ja juurvilja-aiast, puhtsordilisi kultuurheinu, keediseid ja käsitöid.

Lõikuspüha kavas oli vaimulik talitus Martna koguduse õpetajalt, kõne Lääne maanoorte assistendilt E. Sõrmuselt, deklamatsioon noortelt, Lähtru laulukoori ja Marta tuletõrje orkestri ettekandeid. Lõikuspüha aktus lõppes ühislauluga.

Teise osana oli õhtul noortepäev, mille avas ringi vanem; selle järele astus kiidu-

avalduste saatel kõnetooli Lääne Maanoorte Ühenduse vanem A. Kasterpalu, kes oma kõnes tunnustas tehtud tööd ja soovitas samas suunas edasisammuda. Aktuse teiseks tulipunktiks oli kõnevõistlus Haapsalu konvendi maanoorteringide vahel, kus võistlesid Martna Maanoorteringist P. Hänni ja Lähtru Maanoorteringist G. Kasterpalu. Hindamiskomisjon tunnistas kõned üheväärtseiks.

Noortepäeval võtsid sõna veel maanoorte assistent E. Sõrmus ja koolijuhataja J. Ulm. Aktust kaunistasid laulukoori ettekanded pr. M. Kukkurijuhatusel.

Noortepäevale järgnes õuna-õhtu, kus kõik serveeritav oli valmistatud õuntest, olgu see jook või kook. Õhtul jagati näitusel esinejatele välja auhinnad.

Lähtru Maanoorteringi suurpäeva külastas umbes 300 inimest.

Rahkla noorte töösuvi.

Rahkla noored tegutsesid käesoleval suvel erilise hoo ja hoolega ning saavutasid ka häid tagajärgi, mis võivad pakkuda huvi laiematelegi hulkadele. 18 kõõgiviljakasvatuse töövõistlusest osavõtjast saavutas esimese koha ringis Alexander Luik, saades hindamisel 24 punkti. Tema aiapidamise üldtulu oli 112 kr., kulu 31.18 kr. Ettevõtte tulu 102.67 kr. ja puhtsaak 80.72 kr. Aiaalune maa oli suur 120 m². Esinedes näitusel sai A. Luik väljapaneku eest esimese auhinna. Aastatelt üsna noor, saab ta hakama peaaegu iga antud ülesandega. Nii valmistas ta möödunud talvel talvise töövõistluse puhul viiuli, mis õnnestus päris hästi ja jäädvustas noorele viiulimeistri nime.

Teiseks paremaks osutus Alfred Mustasaar. Kuna ta võistles teises astmes, ei olnud tema ettevõtte arvuline läbikäik küll väga suur, samuti ka puhastulu, kuid selles ettevõttes torakas kontrollimisel kohe silma viljade ühtlus ja nende rekordiline saagi suurus. See selgus Paasvere aiandusringi näitusel, kus A. Mustasaar koos Luik'iga esines. Nende väljapanek oli korralik ning nad said näituselt, mõlemad koos, esimese auhinna.

Ringi töö on möödunud aastaga võrreldes suuresti paisunud. Kõigi kõõgiviljakasvatuse võistlusest osavõtjate tulud kokku on 751.77 kr., kulud 171.12 kr. Puhtsaak 679.00 kr. Kogu ringi ettevõtjate tulu 764.46 kr. ehk ümmarguselt iga võistleja kohta ettevõtja tulu 42.47 kr., mis on suurem eelmise aasta keskmisest tulust 13.97 kr.

Siin neid arvasid lugedes ja mõeldes maanoorteritingide rohkusele selgub, et maanoored oma vaba aja kasutamiseks aias on rikastanud meie rahvamajandust kümnetesse miljonitesse ulatavate summadega.

Lehtse Põllumeeste Seltsi maanoorteritingi esimesed tööd.

1936. a. kevadel asutati Lehtse Põllumeeste Seltsi maanoorteriting. Valiti viie-liikmeline juhatus: esimees H. Elstruck, kirjatöime-taja V. Liivak, laekur H. Lille, abideks L. Talussaare ja M. Öige. 1936. a. kevadele korraldas ringi vanema A. Raigna juhtimisel keeduviljakasvatamise võistluse. See õnnestus väga hästi. Ka oli kõne all hanede kasvatamine, kuid see jäi mitmesugustel põhjustel teostamata. Ka 1937. a. suvel oli käimas kõõgiviljakasvatust.

Maanoored tutvunevad tsemenditöödega.

Ins. A. Grauen.

Ehitusajanduse elavnemisega hakatakse tundma huvi tsemenditööde vastu. On ju tsemendibetoonil rida häid omadusi, mis seda võimaldavad väga laialdaselt tarvitada nii hoonete ehitamisel, kui ka igasugustel teistel töödel, nagu: kõnniteed, veepaagid, ilustused, aiapingid, aia- ja väravapostid, lipuvardaalused, kaevu- ja veetorud, kuivendustorud, künad, silohoidlad jne.

Betooni on kerge käsitada, kruusliiv ja tsement on kõikjal saadavad ja odavad, mille tõttu betoontööd tulevadki odavad. Kahjuks vähesed oskavad õieti tarvitada tsementi. Seda oskust aga võib omada igaüks vastavatel tsemenditööde kursustel, mis peetakse kas kohtade peal kui on rohkem soovijaid, või 2—3 korda aastas Kunda tsemendivabriku juures. Tänavu on pee-

tud Kundas isegi neljad kursused, kus õpetati välja ligi 500 inimest. Meie pilt kujutab ühte sarnast kursistide gruppi, kus osavõtjateks olid peamiselt noored mehed. Õppus kestis 4 päeva, mille jooksul igaüks õppis iseseisvalt valmistama igasuguseid tsementkive, -torusid, -plaate, -põrandaid, -aiaposte, -veepaake, -lillevaase jms. esemeid, mis leiavad taludes tarvitamist.

Kuna betoonesemete ning nende vormide üksikasjalise valmistamise kirjeldus ei mahu käesoleva artikli raami, siis asjast huvitatuid juhatame Insenerikoja väljaandel ilmuva populaartehnilise kuukirja „Tehnika Kõigile“ juure, kus ilmuvad lähemad kirjeldused betoonitööde kohta, ning antakse noortele vastuseid neid huvitavatele tehnilistele küsimustele.

Maanoorte instruktorid Võru- ja Virumaaale.

Põllutöökoja esimehe otsusega määrati alates 1. novembrist s. a. ametisse järgmised maanoorte instruktorid:

1. Enno Piir — Võrumaaale, asukohaga Võru linn. Enno Piir on sündinud 1910. a., lõ-

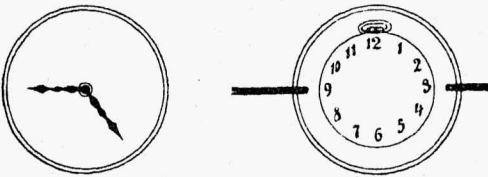
petanud Jänedä Põllutöökeskkooli, tegutsenud mitmeis seltskondlikes organisatsioonides juhtival kohal.

2. Evald Roosaare — Virumaaale, asukohaga Rakvere. Evald Roosaare on sündinud 1915. a., lõpetanud gümnaasiumi, olnud Paide konvendi asjaajajaks ja maanoorte nõuandjaks, Järvamaa Maanoorte Ühenduse juhatusliige.

Aiaviidet.

Pettepilt.

Valmistage papist umbes 4-sm läbimõõduga ketas. Ketta ühele küljele joonistage kella-numbrilaud, teisele aga kella-osutid. Ketta äärte külge kinnitage peenikesed nõõrid, need moodustavad enesest telje, mille ümber on võimalik ketast pöörata (v. joonist).

Kui nüüd panna ketas kiiresti tiirlema, siis ilmub omapärane optiline pettepilt: me näeme osutitega kella-numbrilauda. See nähtus on seletatav asjaoluga, et kella-numbrilaua kujutus jääb meie silma võrkkiilele püsima seniks, kui ilmub nähtavale osutite kujutus.

Eespoolkirjeldatud kella-numbrilaua eeskujul võime papist kettale joonistada väga mitmesuguseid kujutusi, näiteks linnupuuri ja linnu jne.

Raudasjade vasetamine.

Kui asetada vasevitrioli-lahusesse mõni haljas raudasi, näiteks võti, nael või noatera, siis kattub see peagi vasekihiga ja läheb vasekarva punaka-kollaseks. Sinakas vasevitrioli-lahus muutub sealjuures helehalliks rauavitrioli-lahuseks.

Vasevitrioli-lahust tarvitatakse kevadeti viljapuude pritsimisel bordoo vedeliku valmistamiseks, värvidele juurelisamiseks jne. Vasevitriol on mürgine, seepärast sellega ümberkäimisel ettevaatust!

Ülesanded.

I

Isa saatis poja linna hanesid viima. Poiss pidi andma esimesse müügikohta poole hanede üldarvust ja veel poole hane; teise kohta jäägist jällegi poole ja veel poole hane; samuti kolmandasse kohta poole järelejäänud hanede arvust ja poole hane. Neljandasse kohta pidi poiss andma veel ühe hane, mis tal üle jäänud. Hanesid poolitada poisil ei lubatud. Mitu hane anti poisile kaasa?

II

Nõust, milles 10 liitrit piima, tahtis pere-naine ära valada 5 liitrit. Kuidas peab ta toimima, kui mõõtmiseks on kasutada seitsmeliitrilise mahutusega lüpsik ja kolmeliitriline mannerg?

III

Professorite hajameelsus on üldiselt tuntud. Ühel hommikul otsis professor Eitea kõikjalt oma prille, ent tulemuseta. Kui ta teel loengule astus sisse optikaärrri, et osta uued prillid, selgus, et tal olid prillid ees. Millise toimingu jättis professor hommikul sooritamata?

IV.

Kolme arvu summa on niisama suur kui nende korrutus. Missugused arvud need on?

TOIMETUS ja TALITUS: Tallinn, Pikk tän. 42. Telefon 484-84. — Posti jooksev arve nr. 275. Ilmub üks kord kuus. **TELLIMISE HIND:** aastas kr. 1,50; 1/2 aastas kr. —,80. Üksiknumber 20 senti. Peatoimetaja A. Käbin. Vastutav- ja tegevtoimetaja E. Nugis.

Eesti Ühistegeline

Kindlustus-Keskselts

TALLINN, S. KARJA 19. KÕNETR. 426-83. POSTKAST 122

Vastastikkuste kindlustus-
seltside keskkorraldus

Edasikindlustus • Nõuanne

Nüüd on põllumehel aega

valmistada rehetoas või saunas

**tsementkive,
-aiaposte,
-torusid,
-teetruupe,
-põrandaid**

ja teisi betoontöid.

Sellekohaseid juhatusi tsementtööde kohta annab tasuta
A.-s. Tsemendivabrik „PORT-KUNDA” müügikontori juures asuv

NÕUANDE BÜROO

Valli 4-6; Tallinn, telefon 450-17.

ÜHING

„EESTI LIHAEKSPORT“

Eksporttappamajad: Tallinnas, Tartus ja Võhmas.

Vorstitööstused: Tallinnas, Tartus ja Võhmas.

Konservitööstus Tallinnas.

Seebitööstus Tallinnas.

Kondijahutööstused: Tallinnas ja Tartus.

Nahaosakond Tallinnas ja laod kõikide eksporttappamajade juures.

Hõberebasekasvandused: Rebasel ja Navestis.

OSTAME

aasta läbi sigu, veiseid, vasikaid lambaid ja toornahku.

MÜÜGIL

ESTO märgi all vorstid, liha- ja aedvilja-konservid, seep, kondijahu.

Tellimisi võetakse vastu pargitud ja parkimata hõberebasenahkade ning sugurebaste peale.